

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1079

Vragen van het lid **Van Zanten** (BBB) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht «Harde klap voor gastlessen»* (ingezonden 13 december 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Paul** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 21 januari 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 899.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Harde klap voor gastlessen»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik mee bekend.

Vraag 2

Kunt u een nadere, concrete, toelichting geven waarom de subsidie voor stichting Na de Oorlog niet los kon staan van de aanbesteding waaraan ook organisaties meededen die lessen en/of ondersteuning bieden over geheel andere maatschappelijke thema's?²

Antwoord 2

De subsidie voor stichting Na de Oorlog was een projectsubsidie ter invulling van een amendement van de leden Eilían (VVD) en Segers (CU) op de begroting van 2023 voor het verbeteren van kennis over de Joodse geschiedenis en over antisemitisme.³ De projectsubsidie staat los van de aanbestedingsopdracht, ter invulling van een ander amendement van de leden Ceder (CU) en Paternotte (D66) op de begroting van 2024 voor het ondersteunen

¹ Nieuw Israëlietisch Weekblad, 9 december 2024, «Harde klap voor gastlessen», Harde klap voor gastlessen – NIW NIW

² Stichting Na de Oorlog kreeg in 2023 subsidie voor de ondersteuning van leraren bij lessen over antisemitisme. Het jaar erop moest de stichting opeens meedoen aan een aanbesteding naar aanleiding van het amendement van het lid Ceder (begroting 2024), dat ging over een veel breder scala aan maatschappelijke problematiek («antisemitisme, racisme, homofobie, eenzaamheid, seksueel misbruik, gebrek aan gezag naar journalisten, hulpverleners en gezagdragers en cyberpesten») en dus niet specifiek over de ondersteuning van leraren bij lessen over antisemitisme.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 200 VIII, nr. 57

van docenten bij het bespreekbaar maken van gevoelige maatschappelijke thema's.⁴

Het aflopen van de projectsubsidie volgde automatisch uit de overeenkomst tussen OCW en de stichting Na de Oorlog, de aanbestedingsopdracht heeft hierin geen rol gespeeld. Voor de aanbestedingsopdracht is een zorgvuldig proces doorlopen met als doel om de opdracht aan de meest geschikte partij te gunnen. Het gunningsbesluit is genomen op basis van vooraf opgestelde criteria.

Vraag 3

Deelt u de mening dat lessen over antisemitisme zeker in de huidige tijd zeer belangrijk zijn en dat als stichting Na de Oorlog mee had moeten doen aan een tender, dit een aanbesteding had moeten zijn specifiek voor ondersteuning op het gebied van lessen over antisemitisme?

Antwoord 3

Lessen over antisemitisme zijn van groot belang. Het is onaanvaardbaar als Joodse leerlingen gepest, bedreigd of niet geaccepteerd worden om wie ze zijn. Als dat wel gebeurt, moet daar tegenop getreden worden. Daarom roepen we scholen op om te handelen bij antisemitische incidenten. Ter ondersteuning is in mei 2024 een handreiking gepubliceerd die scholen en docenten moet helpen bij het herkennen van, omgaan met en melden van antisemitische incidenten. Ook is het essentieel dat dit thema op een passende en effectieve manier in het curriculum wordt behandeld. Niet voor niets is structurele kennisoverdracht van de Holocaust verankerd in het curriculum PO en onderbouw VO.

Om docenten extra ondersteuning te bieden op het gebied van lessen over antisemitisme heb ik ervoor gekozen om één van de twee opdrachten waarmee uitwerking wordt gegeven aan het amendement van de leden Ceder (CU) en Paternotte (D66) toe te spitsen op het thema antisemitisme. In de opdracht wordt het thema antisemitisme verbonden aan het thema racisme en discriminatie in bredere zin. Deze koppeling sluit aan bij de ondersteuningsbehoeftes in het onderwijsveld en vergroot de kans dat de thema's succesvol landen. Bij het beoordelen van de offertes van de verschillende organisaties is rekening gehouden met kennis van en ervaring met zowel antisemitisme als met racisme en discriminatie in bredere zin.

Vraag 4

Kunt u nader toelichten waarom enige ervaring in antisemitismebestrijding niet behoorde tot de eisen aan deelnemende organisaties tijdens de aanbesteding naar aanleiding van het amendement van het lid Ceder, ingediend tijdens de begrotingsbehandeling OCW 2024?

Antwoord 4

Bij het gunnen van de aanbestedingsopdracht is vanzelfsprekend rekening gehouden met expertise op het gebied van antisemitisme. In de offerteaanvraag stonden drie gunningscriteria vermeld: relevante kennis en ervaring, borging van de effecten en plan van aanpak. Bij het gunnen van de aanbestedingsopdracht zijn alle offertes op deze drie criteria beoordeeld.

Fawaka heeft ervaring met training op het gebied van inclusief samenleven en, in die context, met training op het gebied van op antisemitisme en racisme en discriminatie in bredere zin. Om aanvullende kennis op het gebied van antisemitisme in huis te halen, laat Fawaka medewerkers trainen door de Anne Frank Stichting.

Vraag 5

Deelt u de mening dat enige specifieke kennis over antisemitisme een volstrekt vanzelfsprekende vereiste zou zijn geweest bij deze aanbesteding, aangezien deze aanbesteding in de plaats kwam van de in 2023 toegekende subsidie aan stichting Na de Oorlog?

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 36 410 VIII, nr. 66

Antwoord 5

De aanbesteding is niet in de plaats gekomen van de in 2023 toegekende projectsubsidie aan stichting Na de Oorlog. De aanbesteding en de projectsubsidie volgen beide uit verschillende amendementen en staan geheel los van elkaar.

Kennis over antisemitisme is een vanzelfsprekende vereiste, gegeven de aard van de opdracht. Daarom is relevante kennis en ervaring één van de drie gunningscriteria. In lijn met de beoordelingscommissie heb ik er alle vertrouwen in dat Fawaka deze relevante kennis en ervaring in ruime mate in huis heeft. Om aanvullende kennis op het gebied van antisemitisme in huis te halen, laat Fawaka medewerkers trainen door de Anne Frank Stichting

Vraag 6

Deelt u de mening dat stichting Na de Oorlog in de afgelopen jaren heeft bewezen zeer bedreven te zijn in het ondersteunen van leraren bij lessen over antisemitisme?

Antwoord 6

Net als andere organisaties speelt stichting Na de Oorlog een waardevolle rol in het tegengaan van antisemitisme.

Vraag 7

Deelt u de mening dat ondersteuning moet worden geboden c.q. gastlessen moeten worden gegeven door professioneel opgeleide mensen die in staat moeten zijn om met diverse kritische leerlingengroepen om te gaan?

Antwoord 7

Het is belangrijk dat ondersteuning en gastlessen worden gegeven door professioneel opgeleide mensen en juist daarom heb ik deze aanbestedingsopdracht uitgezet. Daarnaast is in juni 2024 het Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie gepubliceerd, dat zich onder andere richt op het versterken van de educatieve functies van musea, herinneringscentra en gastlessen. Een belangrijke actie binnen dit plan is de docentenpeiling, die in het najaar van 2024 is gestart. Deze peiling brengt de ondersteuningsbehoefte van docenten bij het geven van Holocausteducatie in kaart. De uitkomsten zullen naar verwachting medio mei 2025 bij ons binnenkomen en zullen helpen om gericht waar nodig de ondersteuning van docenten te verbeteren. Voor het zomerreces zullen we de Kamer hierover informeren.

Vraag 8

Op welke wijze wordt de kostbare ervaring van stichting Na de Oorlog geborgd, mochten cruciale middelen definitief niet ter beschikking komen aan deze stichting?

Antwoord 8

Ik geloof dat kwalitatief hoogwaardig onderwijs op het gebied van antisemitisme van groot belang is in de strijd tegen antisemitisme. Om die reden zullen in de loop van 2025 naar verwachting twee nieuwe subsidieregelingen en/of aanbestedingsopdrachten in werking treden.

Eén daarvan vormt de invulling het amendement van de leden Ceder (CU), Kisteman (VVD) en Van Zanten (BBB) waarmee voor 2025 opnieuw 500.000 euro wordt vrijgemaakt voor ondersteuning van docenten bij het bespreekbaar maken van gevoelige maatschappelijke thema's in de klas, waaronder antisemitisme.⁵ Ik erken de kostbare ervaring die stichting Na de Oorlog op dit gebied heeft en zal ervoor zorgen dat de stichting op de hoogte wordt gesteld wanneer de inschrijving of aanbesteding gestart wordt.

Daarnaast treedt naar verwachting medio 2025 de vierjarige subsidieregeling «het verhaal van de Tweede Wereldoorlog blijven vertellen» in werking, deze subsidieregeling loopt via het Ministerie van VWS en is onderdeel van het Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie. De regeling is bedoeld om een extra impuls te geven aan organisaties binnen de herinneringssector die het verhaal van de Holocaust en de Tweede Wereldoorlog vertellen. De regeling maakt ruimte voor het organiseren van museale activiteiten en cultureel-

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 36 600 VIII, nr. 112

educatieve activiteiten gericht op kennisoverdracht over de Holocaust en onderbelichte verhalen over de Tweede Wereldoorlog. Ook voor deze regeling kan stichting Na de Oorlog een subsidieaanvraag indienen.

Vraag 9

Kunt u nader toelichten hoe het proces van de aanbesteding is verlopen?

Antwoord 9

Het aanbestedingsproces is verlopen volgens de daarvoor geldende richtlijnen van de Algemene Rijksinkoopvoorwaarden voor diensten (hierna: ARVODI). In lijn met deze richtlijnen is gekozen voor een aanbesteding buiten de raamovereenkomst onder zes partijen. Deze zes partijen hebben een offerteaanvraag ontvangen met daarin een beschrijving van, onder meer, de opdracht en de gunningscriteria.

Van drie van de zes partijen hebben we een offerte ontvangen, deze offertes zijn door een vierkoppige beoordelingscommissie beoordeeld, eerst door de leden van de commissie afzonderlijk en vervolgens door de commissie als geheel. Alle partijen zijn per brief over de beoordeling en over de daaruit volgende gunningsbeslissing geïnformeerd. Partijen die het niet eens waren met de beslissing, hebben de mogelijkheid gekregen om een kort geding te starten. Geen van de partijen heeft dit gedaan, daarmee werd de gunningsbeslissing definitief.

Vraag 10

Kunt u toelichten op basis van welke scores en criteria de stichting Fawaka de aanbesteding heeft gewonnen?

Antwoord 10

De offerteaanvragen werden beoordeeld op basis van drie criteria: relevante kennis en ervaring, borging van de effecten en plan van aanpak. Fawaka had de hoogste totaalscore over de drie gunningscriteria heen.

Vraag 11

Deelt u de mening dat het feit dat stichting Fawaka op haar website zich op geen enkele wijze uitlaat over antisemitisme, duidt op een gebrek aan affiniteit met en kennis van het thema?

Antwoord 11

In haar activiteiten richt Fawaka zich op inclusief samenleven en, in die context, ook op antisemitisme en op racisme en discriminatie in bredere zin. Om aanvullende kennis op het gebied van antisemitisme in huis te halen, laat Fawaka medewerkers trainen door de Anne Frank Stichting. Samenwerking tussen Fawaka en de Anne Frank Stichting omvat verder gezamenlijke ontwikkeling van gastlessen en van trainingen voor docenten en continue kennisuitwisseling onderling. Daarnaast maakt Fawaka gebruik van de lesmaterialen van de Anne Frank Stichting.

Vraag 12

Kunt u met de Kamer delen wie de vier andere partijen zijn geweest, die hebben deelgenomen aan de aanbesteding? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 12

Er zijn in totaal drie offerteaanvragen binnengekomen. De offertes van de andere twee partijen waren van stichting Na de Oorlog en de Respect Foundation.

Vraag 13

Bent u bereid een evaluatie te laten uitvoeren van het aanbestedingsproces?

Antwoord 13

Het aanbestedingsproces is zorgvuldig verlopen volgens de daarvoor geldende richtlijnen van de Algemene Rijksinkoopvoorwaarden voor diensten (ARVODI). Geen van de inschrijvers heeft naar aanleiding van de aanbesteding een kort geding gestart over de uitkomst. Daarmee is de gunning definitief geworden. Er is geen reden om dit specifieke proces te laten evalueren.

Vraag 14

Kunt u aangeven hoe de twee nieuwe aanbestedingen, waarover u onder meer sprak tijdens de begrotingsbehandeling OCW 2025, vorm krijgen, inclusief tijdspad?

Antwoord 14

In de loop van 2025 zullen naar verwachting twee nieuwe subsidieregelingen en/of aanbestedingsopdrachten in werking treden. Eén daarvan vormt de invulling het amendement van de leden Ceder (CU), Kisteman (VVD) en Van Zanten (BBB) waarmee voor 2025 opnieuw 500.000 euro wordt vrijgemaakt voor ondersteuning van docenten bij het bespreekbaar maken van gevoelige maatschappelijke thema's in de klas, waaronder antisemitisme. Daarnaast treedt naar verwachting medio 2025 de vierjarige subsidieregeling «het verhaal van de Tweede Wereldoorlog blijven vertellen» in werking, deze subsidieregeling loopt via het Ministerie van VWS en is onderdeel van het Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie. De regeling is bedoeld om een extra impuls te geven aan organisaties binnen de herinneringssector die het verhaal van de Holocaust en de Tweede Wereldoorlog vertellen. De regeling maakt ruimte voor het organiseren van museale activiteiten en cultureel-educatieve activiteiten gericht op kennisoverdracht over de Holocaust en onderbelichte verhalen over de Tweede Wereldoorlog.

Vraag 15

Kunt u garanderen dat bij deze aanbestedingen kennis en expertise over antisemitisme en de Holocaust als belangrijkste criterium zal worden gehanteerd?

Antwoord 15

Net als bij de aanbestedingsprocedure die is doorlopen in het kader van het amendement Ceder (CU) en Paternotte (D66), zal relevante kennis en ervaring ook bij een nieuw aanbestedingsproces uiteraard een belangrijke voorwaarde zijn. De verdeling van het gewicht tussen voorwaardes onderling is afhankelijk van de precieze invulling van de aanbestedingsopdracht.

Vraag 16

Kunt u alle vragen afzonderlijk en met spoed beantwoorden?

Antwoord 16

Vanzelfsprekend heb ik hiervoor mijn best gedaan.